

Sint-Ursmaruskerk

Sint-Ursmarusstraat 31
9660 ZEGELSEM

ADMINISTRATIE & OPMERKINGEN

object	Sint-Ursmaruskerk
bescherming statuut	Monument 19/08/1980 Orgel Monument 30/03/1995 Kasseiweg
ID inventaris OE	43740
huidige functie	Kerk
abonnee	Kerkfabriek Sint-Ursmarus p/a Kulkadetstraat 3 9660 ZEGELSEM
inspectiedata	22/03/2021
monumentenwachter	Geert Welleman Philippe Decavel
contact	09 267 61 51 geert.welleman@oost-vlaanderen.be
totaal aantal manuren	12.0
uitgevoerde werken	Goten en afvoeren gereinigd voor inspectie.
gebruikte materialen	Geen
vorige inspecties	2014
opmerkingen	Op het gebouw zijn geen genormeerde ladder- en staphaken geplaatst. Daardoor kunnen de daken niet van dichtbij geïnspecteerd en onderhouden worden, wat nefast is voor de instandhouding van het gebouw.

Monumentenwacht stelt de overzichtstabel uit het inspectierapport op vraag van de abonnee ook ter beschikking in een spreadsheet-formaat. Aangezien de gegevens in deze versie bewerkt kunnen worden, geeft Monumentenwacht geen enkele garantie op de correctheid van deze spreadsheet-versie. De tabel die is opgenomen in de pdf-versie van het door Monumentenwacht opgestelde inspectierapport, geldt als enige officiële versie van de overzichtstabel.

CONDITIE

De conditie van het erfgoed wordt voor het hele gebouw en per rubriek weergegeven op een 6-delige schaal, en dit voor 3 aandachtspunten:

bouwfysische toestand	<i>uitstekend - goed - redelijk - matig - slecht - zeer slecht</i> Dit is de conclusie van de huidige bewaringstoestand van alle geïnspecteerde onderdelen per rubriek. Het is een globale inschatting van de materiële staat van het erfgoed op het moment van de inspectie.
onderhoud	<i>uitstekend - goed - redelijk - matig - slecht - zeer slecht</i> Deze waarde is een inschatting van het uitgevoerde onderhoud en de manier waarop onderhoud, problemen en risico's worden opgevolgd. Worden daken en goten regelmatig schoongemaakt? Wordt snel ingegrepen als er een probleem is? Is er iemand verantwoordelijk voor het beheer die er regelmatig (vb. wekelijks) passeert en oog heeft voor problemen?
risico op gevolgschade	<i>geen- weinig - redelijk - aanzienlijk - verhoogd - acuut</i> Deze schaal geeft aan in welke mate er gevaar bestaat voor een versnelde materiële verwerking of verlies van erfgoedwaarde als de beheerder niet tijdig ingrijpt. Het kan gaan om allerlei mogelijke risico's, zoals ogenschijnlijk kleine problemen die voor ernstige gevolgschade kunnen zorgen, een verkeerd gebruik of beheer, verhoogd risico op calamiteiten, slechte klimatologische omstandigheden voor zeldzame onderdelen met een hoge historische waarde.

GEHELE OBJECT

bouwfysische toestand	<table border="1"><tr><td></td><td></td><td></td></tr></table>				redelijk
onderhoud	<table border="1"><tr><td></td><td></td><td></td></tr></table>				redelijk
risico op gevolgschade	<table border="1"><tr><td></td><td></td><td></td></tr></table>				redelijk

toelichting Er moet dringend gewerkt worden aan de dakbedekking en de dakwaterafvoer. Op termijn zijn werken nodig aan de draagstructuur.

DAK

bouwfysische toestand	<table border="1"><tr><td></td><td></td><td></td></tr></table>				redelijk
onderhoud	<table border="1"><tr><td></td><td></td><td></td></tr></table>				redelijk
risico op gevolgschade	<table border="1"><tr><td></td><td></td><td></td></tr></table>				redelijk

toelichting Bij gebrek aan de nodige genormeerde ladder- en klimhaken kan het dak niet vlot genoeg onderhouden worden. Er moeten gaten gedicht worden in de leibedekkingen.

DAKWATERAFVOER

bouwfysische toestand	<table border="1"><tr><td></td><td></td><td></td></tr></table>				matig
onderhoud	<table border="1"><tr><td></td><td></td><td></td></tr></table>				matig
risico op gevolgschade	<table border="1"><tr><td></td><td></td><td></td></tr></table>				aanzienlijk

toelichting Het zink van de goten en afvoeren is dun geworden of lekt. Vernieuwing dringt zich op.

KAPCONSTRUCTIE EN ZOLDER

bouwfysische toestand		redelijk
onderhoud		redelijk
risico op gevolgschade		weinig

toelichting Op een paar plaatsen is de kapconstructie verzwakt maar momenteel geeft dat nog geen stabiliteitsproblemen.

DRAAGSTRUCTUUR EN OVERSPANNING

bouwfysische toestand		redelijk
onderhoud		redelijk
risico op gevolgschade		redelijk

toelichting Op termijn moet het baksteenmetselwerk van de toren aangepakt worden. Algemeen vertoont het voegwerk gaten.

SCHRIJNWERK EN BEGLAZING

bouwfysische toestand		goed
onderhoud		redelijk
risico op gevolgschade		redelijk

AFWERKING EN INRICHTING

bouwfysische toestand		redelijk
onderhoud		redelijk
risico op gevolgschade		redelijk

toelichting De afwerkklagen van het verfwerk verdienen wat aandacht.

SITE EN OMGEVING

bouwfysische toestand		goed
onderhoud		goed
risico op gevolgschade		weinig

AZ021/20	Site en omgeving grafsteen Plaats een duurzame aansluiting boven het grafteken.	st	1	1x	Algemene aannemer	x												
AZ021/10	4. Veiligheid en toegankelijkheid Gehele object toegankelijkheid en bereikbaarheid Maak het gebouw goed bereikbaar voor onderhoud en inspectie.	SOG	1	1x	Dakwerker	x												
AZ021/11	5. Welzijn-milieu-duurzaamheid Gehele object vuil en hygiëne Reinig jaarlijks de ilienbak.	st	1	j.	Specialist	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
AZ021/18	6. Op te volgen Dragstructuur en overspanning raamomlijsting natuursteen Volg de toestand op van de raamomlijstingen.	n.t.b.	-	3j.	Beheerder Monumentenwacht	x												x

n.t.b.: nader te bepalen st: stuk u: uur m: meter m²: vierkante meter dm²: kubieke meter dmt: Werkzaam decimeter dmt²: kubieke decimeter 1x: éénmalig 2xj: twee maal per jaar 3j: om de drie jaar perm: permanent sog: som over geheel

Hoewel Monumentenwacht de informatie voor dit (inspectie)rapport met de grootste zorg samenvat, zijn de adviezen en aanbevelingen vermeld in dit rapport (outer indicatief, geheel informatief en niet verantwoordelijk voor fouten of vergissingen en is niet aansprakelijk voor enige directe, indirecte, gevolgs- of incidentele schade die voortvloeit uit het gebruik van dit document (art. 8 van de voorwaarden voor dienstverlening).

ADVIEZENRAPPORT

1. ADMINISTRATIE

A2021/06 Contacteer Monumentenwacht tijdig voor een nieuwe inspectie.

Gehele object | geïnventariseerd bouwkundig erfgoed

toelichting advies Uw object wordt periodiek geïnspecteerd door Monumentenwacht. Wenst u eerder een inspectie, of gespecialiseerd advies omtrent bepaalde bouwkundige problemen, aarzel dan niet met ons contact op te nemen.

indicatieve hoeveelheid Nader te bepalen
prioriteit 1-3 jaar
frequentie Driejaarlijks
uit te voeren door Beheerder | Eigenaar

A2021/02 Hou een logboek bij van onderhouds- en restauratiewerken.

Gehele object | alle elementen

toelichting advies Het is aan te raden een logboek van alle uitgevoerde werken bij te houden. Noteer telkens de datum of periode, de uitvoerder, de gebruikte materialen en technieken, de verwijzing naar de (digitale) bewaarplaats van het betreffende restauratiedossier.

Kan je aantonen dat je het erfgoed waarvoor je een premie vraagt de voorbije zes jaar zelf goed onderhouden hebt, dan kan je een aanvullende premie van 10% aanvragen bij het agentschap Onroerend Erfgoed. Voor meer informatie:

<https://www.onroerenderfgoed.be/aanvullende-erfgoedpremie-voor-goed-onderhoud>.

Dit goede onderhoud kan je dus aantonen aan de hand van dat onderhoudslogboek. Je hebt er dus belang bij om zo snel mogelijk te starten met een onderhoudslogboek. De rapporten van Monumentenwacht kunnen hier ook ter ondersteuning aan worden toegevoegd.

Wat een onderhoudsboek allemaal moet omvatten vindt u hier terug:

<https://www.onroerenderfgoed.be/het-onderhoudslogboek>

indicatieve hoeveelheid Nader te bepalen
prioriteit Binnen het jaar
frequentie Permanent
uit te voeren door Beheerder | Eigenaar

A2021/01 Contacteer de lokale instanties indien u werken uitvoert aan erfgoed uit de vastgestelde inventaris.

Gehele object | Vastgesteld erfgoed

toelichting advies Wil je werken uitvoeren aan of in een onroerend goed, dan moet je voldoen aan de regelgeving over Ruimtelijke Ordening, Bos, Natuur of Milieu. Zo heb je bijvoorbeeld voor grondige verbouwingen aan een gebouw een omgevingsvergunning nodig. In principe is ook de medewerking van een architect verplicht. Voor kleine wijzigingen is een vergunning niet verplicht, maar moet je de verbouwingen wel melden aan de stad of gemeente.

Neem hiervoor contact op met je stad of gemeente. Het agentschap begeleidt enkel werken aan beschermd onroerend erfgoed. Plan je werken in erfgoed dat is opgenomen in een wetenschappelijke of vastgestelde inventaris, dan hoeft je dus geen bijkomende toelating te vragen aan het agentschap.

<https://www.onroerenderfgoed.be/werken-aan-erfgoed-uit-een-wetenschappelijke-vestigde-inventaris>

indicatieve hoeveelheid Nader te bepalen
prioriteit Binnen het jaar

frequentie Eenmalig
uit te voeren door Beheerder | Eigenaar

2. PERIODIEK ONDERHOUD

A2021/09 Kijk de dakbedekking regelmatig na en herstel weggeschoven leien.

Dak | dakbedekking | natuurleien

toestand Verschillende leien zijn gebroken en schuiven af. Hier en daar komt intrusie van pyriet voor in de leisteen.

toelichting advies Leien daken zijn duurzaam, maar vragen om regelmatig nazicht en zo nodig herstel, zeker indien de leien naar het einde van hun levensduur gaan. De aanwezigheid van pyriet in de leisteen kan ervoor zorgen dat de leien sneller breken door roestexpansie van dit ijzerhoudend mineraal.

Monumentenwacht heeft de leien niet hersteld omdat de veiligheidsvoorzieningen niet meer voldoen aan de wettelijke eisen.

We raden aan om gereguleerde ladderhaken te plaatsen (zie A2021/10) en vervolgens jaarlijks een onderhoud van de leien te laten gebeuren door een onderhoudsfirm.

bijlage [Onderhoud van daken in natuurleien \(2020 - OF 1.1\).pdf](#)

indicatieve hoeveelheid 1 SOG

prioriteit Binnen het jaar

frequentie Tweejaarlijks

uit te voeren door Beheerder | Eigenaar | Onderhoudsploeg

Gebroken en afschuivende leien.

Weggevalen leien onder bovenste torenluik.

Zicht van binnenuit.

Torenvoet.

Pyrietverontreiniging in de leisteen.

A2021/03 Reinig periodiek de goten en de daken.

Dakwaterafvoer | plat dak | goten

toestand In de goten ligt allerlei soorten vuil, onder andere brokken van leien en mortel die ervoor zorgen dat afvoeren afgedekt en verstopt geraken.

toelichting advies Voer deze onderhoudswerken regelmatig uit (of laat deze uitvoeren door een onderhoudsfirmat of -personeel).

Vervuiling is bij deze elementen één van de grootste schadeoorzaken. Een goed en regelmatig onderhoud is daarom zeer belangrijk.

Voer onderhoud uit zoals aangegeven in de bijgevoegde onderhoudsfiche.

- bijlage [dakwaterafvoer reinigen \(2019 - OF 2.1\).pdf](#)
- indicatieve hoeveelheid Nader te bepalen
- prioriteit Voor de winter
- frequentie Tweejaarlijks
- uit te voeren door Beheerder | Onderhoudsploeg

**A2021/04 Voer periodiek onderhoud uit aan houten buitenelementen.
Afwerking en inrichting | buiten | hout**

toestand Het betreft:

- 1) Alle windveren : - langs de westelijke en oostelijke zijde van de twee zijbeuken;
- boven de ingang van de sacristie.

Het schilderwerk is volledig verdwenen.

- 2) De deur van de sacristie: Het schilderwerk is licht beschadigd.

- 3) Het luik in de westgevel van de toren: het schilderwerk is licht verweerd.

toelichting advies Het is raadzaam de afwerkklagen in orde te stellen en deze in goede staat te houden.

Vergeet niet eerst de ingerotte onderdelen te herstellen/bij te werken.

De frequentie is een richttijd. De verwerking hangt af van verscheidene factoren zoals oriëntatie, positionering, kwaliteit van de afwerkklagen...

Schilder het houten buitenschrijnwerk zoals aangegeven in de bijgevoegde onderhoudsfiche.

bijlage [Houten buitenschrijnwerk schilderen \(2016 - OF 5.3\).pdf](#)
[Onderhoud aan houten buitenschrijnwerk \(2016 - OF 5.1\).pdf](#)

indicatieve hoeveelheid Nader te bepalen

prioriteit Binnen het jaar

frequentie Zevenjaarlijks

uit te voeren door Beheerder | Onderhoudsploeg | Schilder | Schrijnwerker

Westkant noordelijke zijbeuk.

Oostkant noordelijk zijbeuk.

Windveer boven ingang sacristie.

Deur sacristie.

Kastje Mariabeeld.

Detail : zijkant.

Torenluik.

A2021/05 Voer periodiek onderhoud uit aan metalen buitenelementen.
Afwerking en inrichting | buiten | ijzer

toestand Het betreft:

- de stampijpen;
  - de muurankers (zowel buiten als binnen);
  - de schragen onder het Mariakastje;
  - de vergrendeling van de voorpoort;
  - de diefijzers voor de beide ramen van de sacristie;
  - de kruisen van de toren, het koor en de transepten.
- Al deze elementen vertonen roestvorming.

- De windhaan.

De vergulding is verweerd. Het metaal vertoont sporen van corrosie.

toelichting advies Het is raadzaam de afwerkklagen in orde te stellen en deze in goede staat te houden.

Vergeet niet eerst de beschadigde onderdelen te herstellen/bij te werken.

De frequentie is een richttijd. De verwerking hangt af van verscheidene factoren zoals oriëntatie, positionering, kwaliteit van de afwerkklagen...

Schilder de metalen buitenelementen zoals aangegeven in de bijgevoegde onderhoudsfiche.

bijlage [Ijzeren buitenelementen onderhouden \(2020 - OF 0.5\).pdf](#)

bron [Onderhoud van ijzerwerk \(2006\).pdf](#)

indicatieve hoeveelheid Nader te bepalen

prioriteit Binnen het jaar

frequentie Zevenjaarlijks

uit te voeren door Schilder

Diefijzers aan de sacristie.

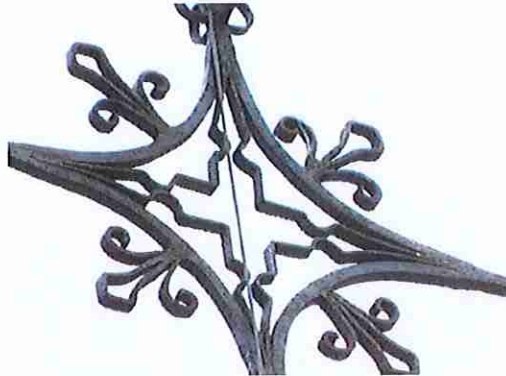
Detail.

Torenkruis en kruis transept.

Detail kruis transept.

Midden torenkruis.

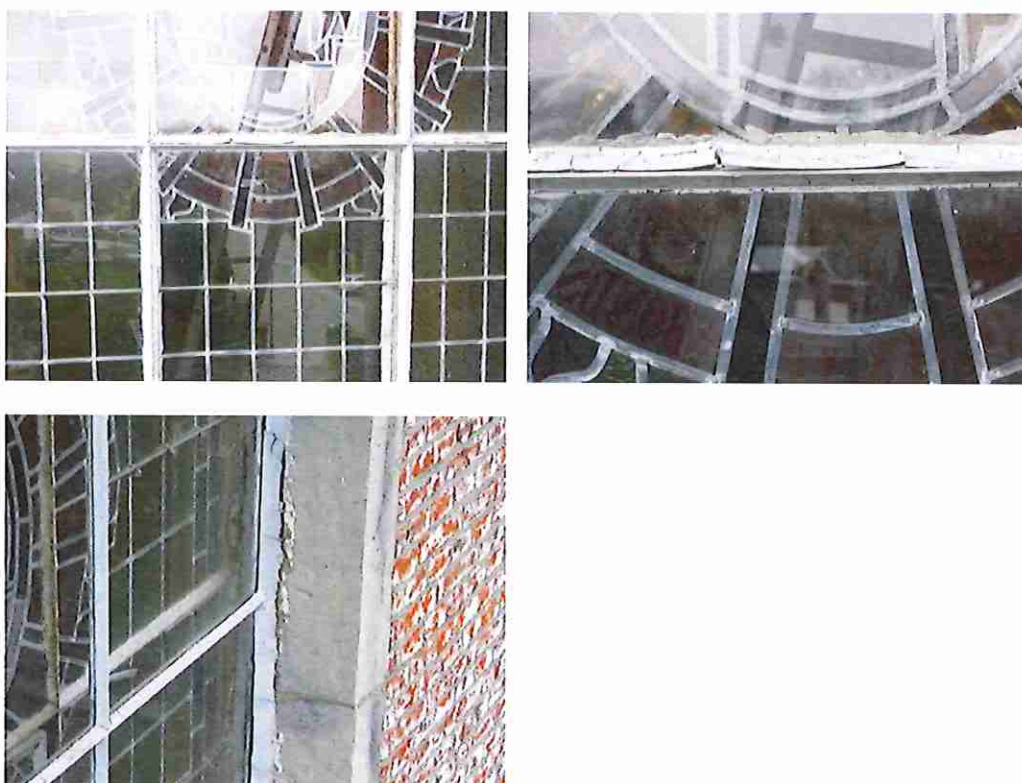
Windhaan.

3. WERKEN

A2021/17 Vernieuw de stopverf van de voorzetbeglazing.

Gehele object | buiten | beglazing

toestand	De stopverf van de voorzetbeglazing is op vele plaatsen gebarsten.
toelichting advies	Door barsten in de stopverf is waterinfiltratie mogelijk wat op zijn beurt zorgt voor het verder uitvallen van de stopverf en roestvorming op de ijzeren frames.
indicatieve hoeveelheid	Nader te bepalen
prioriteit	1-3 jaar
frequentie	Eenmalig
uit te voeren door	Glazenier

A2021/08 Vernieuw de beide torenluiken.

Dak

toestand	Geen van de beide torenluiken sluiten goed aan op de dakconstructie. De opstaande randen van het dakkader zijn te laag en bij de torenluiken ontbreken ze volledig. Regenwater dringt vlot binnen. De bevestiging van de torenluiken is weinig betrouwbaar uitgevoerd. De luiken hangen maar met haken en ogen vast.
toelichting advies	Via de slecht sluitende torenluiken komt er regenwater binnen. Vernieuw de luiken en de kaders waarop ze moeten rusten. In de bijlage kan je op p. 12-14 meer info vinden over dakluiken. Een inliggend luik is visueel het minst storend, maar kost meer dan een opliggend luik. Bij een opliggend luik, moet men erop letten dat de opstaande randen voldoende hoog zijn. Het is dan ook nodig dat de luiken zelf ook rondom van een rand voorzien zijn, die over de opstaande rand van het dakkader rust. Als voorbeeld geven we foto's en tekeningen van beide types luiken.

De sluiting gebeurt best met 4 grendels die schuin neerwaarts geplaatst worden. De zijdelingse openingen waarin de grendels moeten schuiven, zijn ovaal uitgefreesd. Dat voorkomt klemming bij lichte zettingen.

De bekleding gebeurt het best met Anthra-zink. Dit materiaal sluit goed aan bij de natuurleien van het dak en is lichter dan bv. lood.

bijlage [Veiligheid en toegankelijkheid van zolders, kapruimtes en goten \(2014\).pdf](#)
indicatieve hoeveelheid 2 st
prioriteit Dringend
frequentie Eenmalig
uit te voeren door Dakwerker | Schrijnwerker

Bovenste torenluik.

Bovenste torenluik.

Bovenste torenluik.

Onderste torenluik.

Dakkader onderste torenluik: te weinig opstand.

Onderste torenluik : ontbreken van een rand.

Voorbeeld van inliggend luik.

Voorbeeld van opliggend luik.

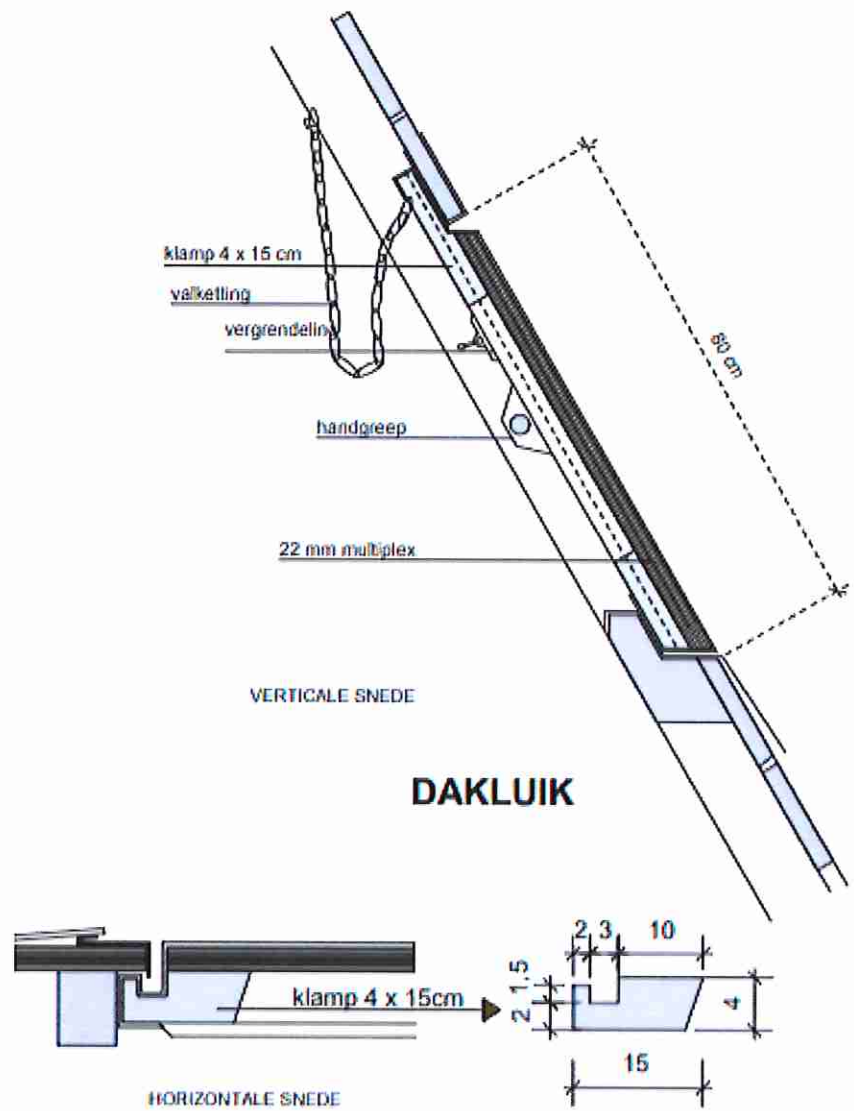

Voorbeeld inliggend luik, binnenaafwerking.

Voorbeeld van opliggend luik, binnenaafwerking.

Tekening inliggend dakluik.

Let op de schuine positie van de grendels.

A2021/07 Vernieuw de goten en afvoeren.

Dakwaterafvoer

toestand	Het zink van de hanggoten en afvoeren is dun geworden en verweerd. Er is veel putcorrosie merkbaar. Op verscheidene plaatsen werden herstellingen aangebracht met banden in bitumen. Op één enkele plaats is de goot beschadigd door hagelinslag. De beugels waarin de goten hagen, zijn roestig. De verstevigingsbrugjes die de hanggoten in vorm moeten houden, zijn veelal afgebroken.
toelichting advies	De goten en afvoeren zijn versleten. Enkel vervanging kan nog soelaas bieden. De gootbeugels kunnen eventueel hergebruikt worden maar moeten dan eerst ontroest worden en een roestwerende behandeling krijgen.
indicatieve hoeveelheid	Nader te bepalen
prioriteit	Dringend
frequentie	Eenmalig
uit te voeren door	Dakwerker

Verweerde hanggoot.

Detail.

Inslag van hagel.

Openstaande soldeernaden.

Herstelling met roofing.

Herstellingen met roofing.

Verroeste gootbeugels.

Detail verroeste gootbeugel met losgescheurde aanhechting.

Gecorrodeerde afvoerpijpen.

Verroeste afvoerbeugels.

**A2021/13 Herstel het Sint-Andriesskruis in de kapconstructie van de toren.
Kapconstructie en zolder**

toestand Ter hoogte van het tweede sterplatform boven de klokkentoren is langs de zuidkant een deel van een Sint-Andreaskruis verdwenen.

toelichting advies Er is momenteel geen negatief gevolg voor de stabiliteit van de toren. Dit werk mag uitgesteld worden tot het gecombineerd kan worden met andere werken.

indicatieve hoeveelheid 1 st
 prioriteit 3-6 jaar
 frequentie Eenmalig
 uit te voeren door Schrijnwerker

A2021/14 Verstevig/vervang de onderkant van de oostelijke kilkepers.

Kapconstructie en zolder | spant | muurplaat

toestand	Ten gevolge van vroegere waterinsijpeling aan de onderkant van de oostelijke kilgoten tussen de daken van de transepten en de zijbeuken, zijn de muurplaten en kilkepers verzwakt. Het hout vertoont er aantasting door grote klopper (Xestobium Rufovillosum) maar deze is nu niet meer actief.
toelichting advies	Er is momenteel geen gevaar voor stabiliteit maar wanneer er andere werkzaamheden gebeuren aan het dak, is het raadzaam het aangetaste hout te vervangen.
indicatieve hoeveelheid	Nader te bepalen
prioriteit	3-6 jaar
frequentie	Eenmalig
uit te voeren door	Schrijnwerker

Kilkeper zuidelijke zijbeuk.

Kilkeper noordelijke zijbeuk.

Detail zuidelijke zijbeuk.

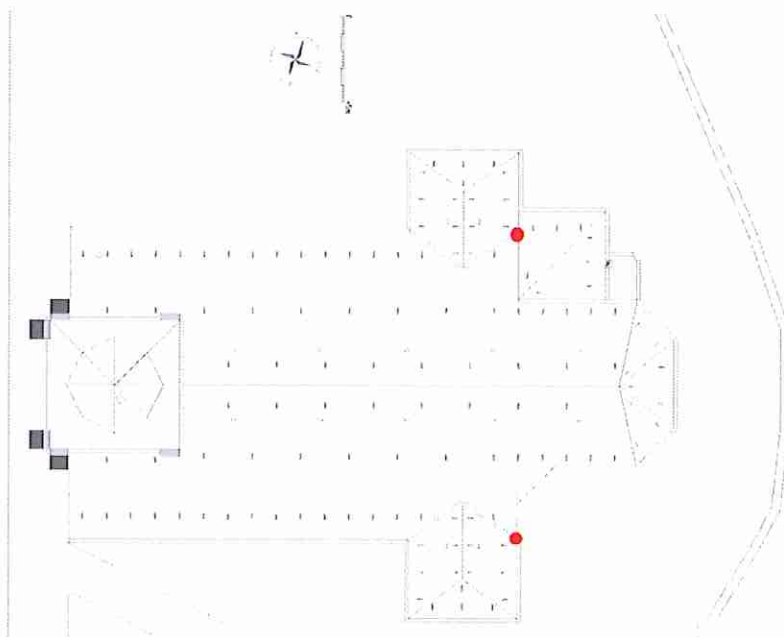
Detail noordelijke zijbeuk.

Binnenin zuidelijke zijbeuk.

Binnenin noordelijke zijbeuk.

A2021/12 Plaats twee dwarsbalken op het torenplatform.

Kapconstructie en zolder | andere

- toestand Op het torenplatform boven de klokkkamer is één dwarsbalk erg vermolmd en een andere ontbreekt.
- toelichting advies Plaats twee nieuwe dwarsbalken en laat er de boven hangende kepers er terug op aansluiten.
- indicatieve hoeveelheid 2 st
- prioriteit 3-6 jaar
- frequentie Eenmalig
- uit te voeren door Schrijnwerker

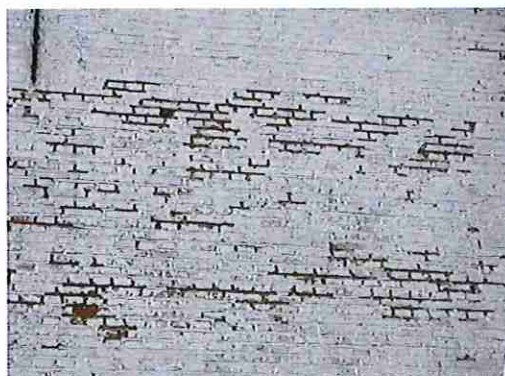
A2021/15 Herstel het voegwerk van de gevels.

Draagstructuur en overspanning

- toestand Op verschillende plaatsen is het voegwerk weggefallen en zijn bakstenen afgeschilferd. Dit euvel doet zich zowat voor op alle gevels van de kerk. De schade is het meest ernstig aan de gevels van de toren.

toelichting advies Door het gebruik cement in de voegmortel, kan de voeg niet ademen. Vocht dat binnendringt in de muren kan aldus enkel nog verdampen via de baksteen. Bij vorst worden de voegen en mogelijk ook delen van de bakstenen naar buiten gedrukt. Op termijn is het aangewezen om de cementrijke voegen te verwijderen en de kerk te hervoegen met een voegmortel op basis van kalk. Bij de toren moeten afgeschilferde bakstenen vervangen worden.

indicatieve hoeveelheid Nader te bepalen
prioriteit > 6 jaar
frequentie Eenmalig
uit te voeren door Aannemer voegwerken

Uitgevallen voegen her en der.

Uitgevallen voegwerk schoorsteen.

Afschilferende bakstenen toren.

Afschilferende bakstenen toren.

A2021/16 Herstel plaatselijk de gaten in de gevels.

Dragestructuur en overspanning | metselwerk | baksteen

toestand Op enkele plaatsen ontbreken bakstenen waardoor de waterinfiltratie mogelijk is.

Voor de lokalisering : zie plan.

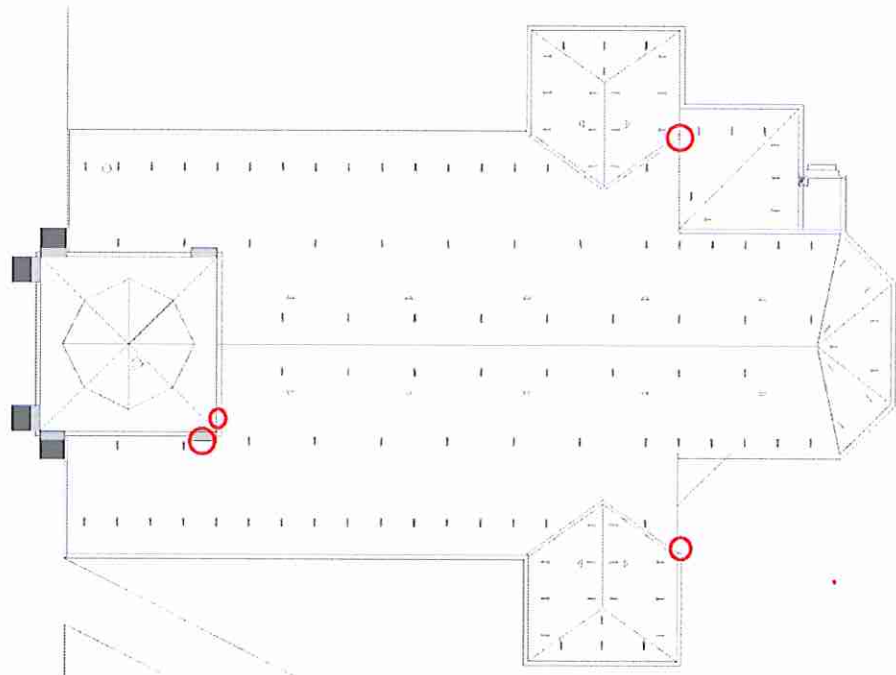
Het betreft :

- de overgang tussen de noordelijke zijbeuk en het noordtransept;
- de overgang tussen de zuidelijke zijbeuk en het zuidtransept;
- de noordoosthoek van de toren;
- de afzaat en bovenkant van de noordoostelijke steunbeer van de toren.

toelichting advies Om de constructie te behoeden voor verdere waterindringing is het raadzaam de ontbrekende bakstenen aan te vullen en het metselwerk te herstellen. Gebruik hierbij een compatibele mortel op basis van kalk, geen cement! Voor meer info : zie bijlage.

bron [Voegen in historisch metselwerk herstellen \(2020 - OF4.5\).pdf](#)

indicatieve hoeveelheid Nader te bepalen
prioriteit Dringend
frequentie Eenmalig
uit te voeren door Metser

Lokalisering gaten in gevels.

Overgang noordelijke zijbeuk naar noordtransept.

Detail

Overgang zuidelijke zijbeuk naar zuidtransept.

Zuidoosthoek toren.

Zuidoostelijke steunbeer toren.

A2021/19 Breng een muurslab aan boven het Mariakastje.

Afwerking en inrichting | andere

toestand Tegen de buitenmuur van de koorsluiting hangt een kastje met Mariabeeld. Bovenaan is geen muurslab voorzien, waardoor het regenwater dat langs de gevel afloopt, tussen het kastje en de muur loopt en aldus voor inrotting kan zorgen van de achterwand.

indicatieve hoeveelheid 1 st
 prioriteit 1-3 jaar
 frequentie Eenmalig
 uit te voeren door Algemene aannemer

Voorraanzicht Mariakastje.

Openstaande aansluiting bovenzijde.

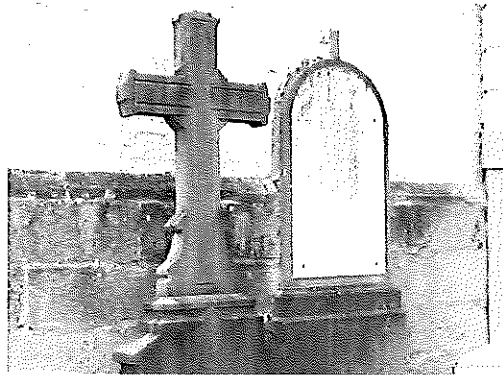
A2021/20 Plaats een duurzame aansluiting boven het grafteken.

Site en omgeving | grafsteen

toestand Tegen de oostelijke muur van de zuidelijke zijbeuk staat een grafteken. De aansluiting bovenaan is verweerd waardoor water dat van de muur afloopt, kan binnendringen achter het grafteken en schade kan veroorzaken.

toelichting advies Een aansluiting met mortelzoom zal steeds opnieuw openscheuren. Het is raadzaam een aansluiting te voorzien in een ander materiaal zoals bv. een slab in koper, zink of lood.

indicatieve hoeveelheid 1 st
 prioriteit Voor de winter
 frequentie Eenmalig
 uit te voeren door Algemene aannemer

4. VEILIGHEID EN TOEGANKELIJKHEID

A2021/10 Maak het gebouw goed bereikbaar voor onderhoud en inspectie.

Gehele object | toegankelijkheid en bereikbaarheid

- toestand De geplaatste ladderhaken zijn niet genormeerd en licht roestig. De dakvlakken kunnen niet veilig van nabij geïnspecteerd of onderhouden worden.
De beplanking van de bordessen in de toren ligt los en is verveerd.
- toelichting advies Om veilig te kunnen 'werken op hoogte' willen we de nadruk leggen op het plaatsen van de nodige ankerpunten, klim- en ladderhaken en bordessen. Een planmatig voorstel voor het plaatsen van genormeerde ladderhaken op schip, transepten en sacristie werd reeds in een eerder rapport bezorgd. We voegen het achteraan nogmaals toe. Voor de toren dienen de huidige ladderhaken aan de torenvoet vervangen te worden door genormeerde exemplaren. De haken aan de torenspits moeten vervangen worden door genormeerde staphaken waarbij de eerste geplaatst moet worden onder het luik (zie voorbeeldtekening op p. 33 van de bijgevoegde brochure en bij de tekening achteraan).

De zolders zijn intussen voorbeeldig voorzien van de nodige loopbruggen en trappen. Het is wenselijk dat de bovenste bordessen in de toren op gelijkaardige wijze worden aangepakt, waarbij vloertjes opgebouwd uit planken de voorkeur genieten.

Exta informatie vindt u in onderstaande onderhoudsbrochure.

- bijlage [Veiligheid en toegankelijkheid van zolders, kapruimtes en goten \(2014\).pdf](#)
bron [Daken en goten toegankelijk maken voor onderhoud \(2018 - OF 0.2\).pdf](#)
[Toegankelijkheid op zolder verbeteren \(2018 - OF 0.3\).pdf](#)
[Veiligheidssystemen voor hellende daken \(2019 - IF 0.4\).pdf](#)

- indicatieve hoeveelheid 1 SOG
prioriteit 1-3 jaar
frequentie Eenmalig
uit te voeren door Dakwerker

Niet genormeerde ladderhaken op het dak van het schip.

Niet genormeerde ladderhaken op de torenspits.

Huidige bordessen in de toren.

5. WELZIJN-MILIEU-DUURZAAMHEID

A2021/11 Reinig jaarlijks de uilenbak.

Gehele object | vuil en hygiëne

toestand De uilenbak ligt er verwaarloosd bij.

toelichting advies Neem contact op met de uilenwerkgroep in de streek voor een jaarlijks nazicht. Contacteer hiervoor de vereniging van Natuurpunt :

"Kern Rondom Burreken", via volgend e-mailadres : filip.hebbrecht@telenet.be

indicatieve hoeveelheid 1 st

prioriteit Binnen het jaar

frequentie Jaarlijks

uit te voeren door Specialist

6. OP TE VOLGEN

A2021/18 Volg de toestand op van de raamomlijstingen.

Draagstructuur en overspanning | raamomlijsting | natuursteen

toestand	De raamomlijstingen in Doornikse steen zijn licht verweerd. Langs de noordzijde is op één plaats reeds een deel van een steen afgebroken en uitgevallen. Op een andere plaats is een diepe barst merkbaar, wat eveneens kan leiden tot volledig wegvallen van een stuk steen. De raamlijsten van de sacristie hebben geleden onder oude roestexpansie van de diefijzers.
toelichting advies	In de noordelijke kruisbeuk werd eerder een stuk van de raamomlijsting in Doornikse steen vervangen door een stuk steen in Blauwe hardsteen. Bij herstel van de gebroken elementen, is het aangewezen opnieuw de originele steensoort te gebruiken.
indicatieve hoeveelheid	Nader te bepalen
prioriteit	3-6 jaar
frequentie	Driejaarlijks
uit te voeren door	Beheerder Monumentenwacht

Noordgevel kerk.

Noordgevel kerk.

Sacristie.

Sacristie.

IDENTIFICATIE

GEHELE OBJECT

ID2021/01 Vastgesteld erfgoed

notitie De kerk is opgenomen in de Inventaris Onroerend Erfgoed als "vastgesteld bouwkundig erfgoed" onder nummer 43740. Voor meer info : <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/43740>

DAK

ID2021/02 dakbedekking

notitie Alle daken zijn belegd met natuurleien. Op het torendak zijn de leien genageld. Op de andere daken zijn de leien gelegd in koperen leihaken.

Dakbedekking toren.

Dakbedekking toren.

Dakbedekking sacristie.

Dakbedekking schip.

ID2021/03 aansluitingen

notitie Nokken.

- het betreft de nokken van het schip, koor en transepten : uitgevoerd in keramische nokpannen, aangestroken met mortel.

Kilkeperafwerking.

- het betreft de kilkepers tussen de daken van schip, transepten en koor : uitgevoerd als open kilgoten in zink.

Hoekkeperafwerking.

- het betreft de hoekkepers van transepten, koor en toren : uitgevoerd met ingevlochten lood.

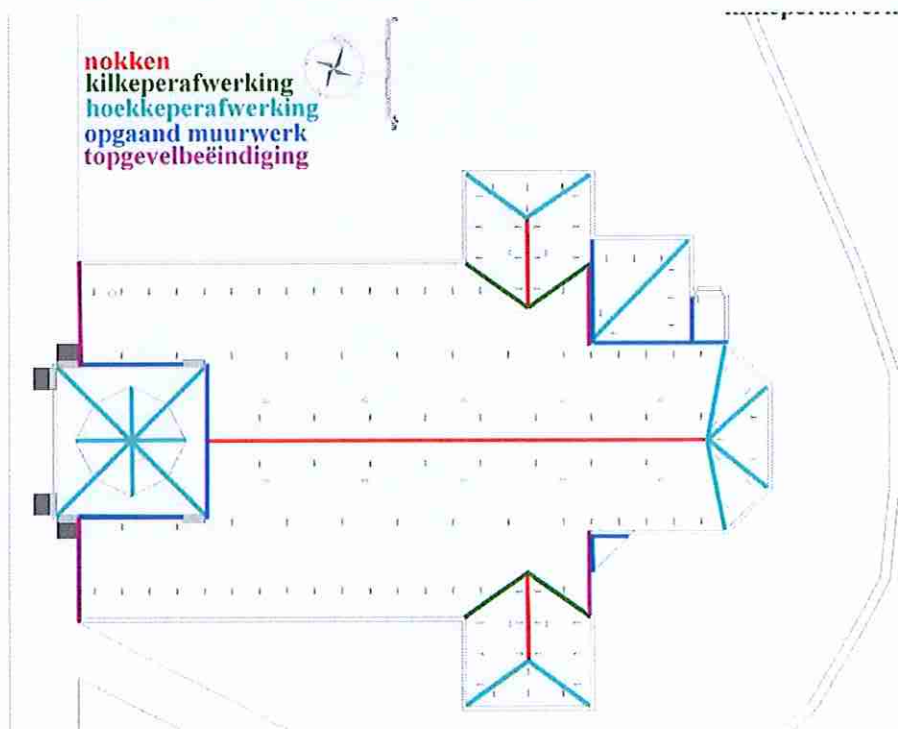
Opgaand muurwerk .

- het betreft het verticaal opgaand muurwerk tussen de dakbedekkingen van het schip en de toren : uitgevoerd met loden loketten.

- het betreft het horizontaal opgaand muurwerk tussen de dakbedekking van het schip en de toren : uitgevoerd met loden slabben.

Topgevelbeëindiging.

- het betreft de dakbeëindigingen van het schip aan de westzijde en die van het dak boven de ingang van de sacristie : uitgevoerd met houten windveren en zinken bovenrand.

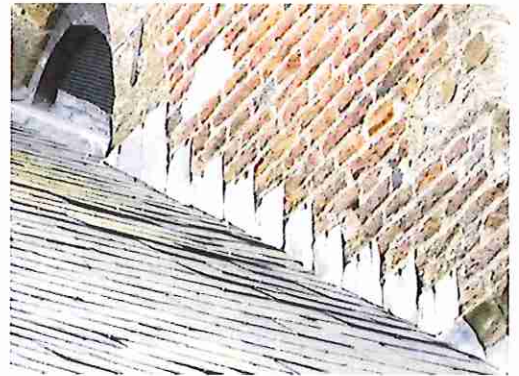
Nok.

Kilkeperafwerking.

Hoekkeperafwerking.

Opgaand muurwerk met loden loketten.

Opgaand muurwerk met loden slabben.

Topgevelbeëindiging voorgevel.

Windveer ingang sacristie.

ID2021/06 dakdoorbreking | ladderhaken

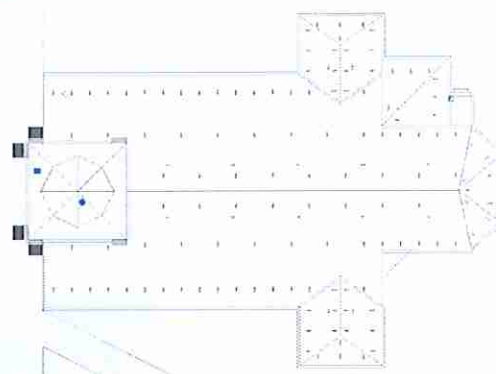
notitie Het betreft :

- de niet genormeerde ladderhaken op de daken van schip, transepten en koor.
- de niet genormeerde ladderhaken op de torenvoet en torenspits.

ID2021/04 dakdoorbreking | dakluik

notitie Het torendak wordt doorbroken door twee luiken (zie plan).

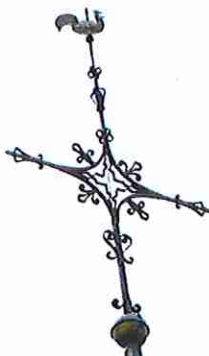

Bovenste torenluik.

ID2021/05 dakdoorbreking | topbekroning smeedijzer | koper

notitie Het betreft :

- het torenkruis : smeedijzer + koper.
- het koorkruis : smeedijzer.
- het kruis op het noordtransept : smeedijzer.
- het kruis op het zuidtransept : smeedijzer.

DAKWATERAFVOER

ID2021/07 goten zink

notitie De toren heeft geen goten.
Alle andere daken hebben hanggoten in zink, geplaatst in ijzeren goothaken.

ID2021/08 afvoer | standpijp zink | gietijzer

notitie De afvoeren zijn uitgevoerd in zink, bevestigd in het parement met ijzeren scharnierbeugels.
De standpijpen zijn uitgevoerd in gietijzer.

KAPCONSTRUCTIE EN ZOLDER

ID2021/09 kapconstructie
eik | naaldhout

notitie Hoofd- en zijbeuken zitten onder één kapconstructie, uitgevoerd met jukspanten.

Kapconstructie boven hoofd- en zijbeuken.

Kapconstructie boven hoofd- en zijbeuken.

Torenvoet.

Torenspits.

DRAAGSTRUCTUUR EN OVERSPANNING

ID2021/10 gevel
baksteen | natuursteen

notitie De kerk is hoofdzakelijk opgebouwd uit baksteenmetselwerk. Er werden diverse soorten natuursteen aangewend voor plint, ingang, raamomlijstingen en hoeken van muren en steunberen. Het betreft zowel Doornikse steen, kalkzandsteen, ijzerzandsteen en blauwe hardsteen.

ID2021/11 dorpel

natuursteen | blauwe hardsteen | witte kalk- of zandsteen

notitie De dorpel van de hoofdingang is uitgevoerd in kalkzandsteen.
De dorpel van de ingang van sacristie is uitgevoerd in blauwe hardsteen.

Dorpel voordeur.

Dorpel sacristiedeur.

ID2021/12 diefijzers smeedijzer

notitie De ramen van de sacristie bevatten smeedijzeren diefijzers.

SCHRIJNWERK EN BEGLAZING

ID2021/13 buitenschrijnwerk

hout

- notitie De ingang bevat een dubbele eikenhouten deur met kaderwerk en opliggende bebording uitgevoerd met tand en groef.
De sacristie heeft een enkele toegangsdeur in naaldhout (geschilderd).
De sacristie bevat twee geschilderde houten ramen.
In de westelijke gevel van de toren is een naaldhouten luik aanwezig (geschilderd).

Dubbele deur hoofdingang.

Binnenzicht hoofdingang.

Deur sacristie.

Torenluk.

ID2021/14 glas-in-lood

glas-in-lood | blank glas

- notitie De ramen van het schip, koor en transepten zijn uitgevoerd in glas-in-lood, en hebben voorzetramen in blank glas.
De glas-in-lood panelen zitten met stopverf vastgezet in vierkante kaders van brugijzers. Halverwege tussen twee horizontale brugijzers is het glas-in-lood via vast gesoldeerd bindlood verbonden met een horizontale koperen windroede. Het bindlood is tegen de windroede opgedraaid tot een rozetvorm.
De ramen van de sacristie zijn uitgevoerd in blank glas.

Raam toren (westen).

Raam sacristie.

TECHNISCHE INSTALLATIE

ID2021/16 bliksembeveiliging

notitie Op de torenspits is een bliksemafleider aangebracht. Deze werd door Monumentenwacht enkel gecontroleerd op de bevestiging ervan. De controle op de functionering van het systeem dient te geschieden door een gespecialiseerde firma.

SITE EN OMGEVING

ID2021/15 calvarie | andere

notitie Aan de noord- en zuidgevel is in muur een nis ingewerkt die een heiligenbeeld bevat. Langs de buitenkant van de koorsluiting is een kastje aangebracht met een Mariabeeld. In de zuidoosthoek tussen koor en zuidelijke zijbeuk is een calvarie aangebracht.

Calvarie, zuidoostelijke hoek.

Kastje met Mariabeeld, koorsluiting.

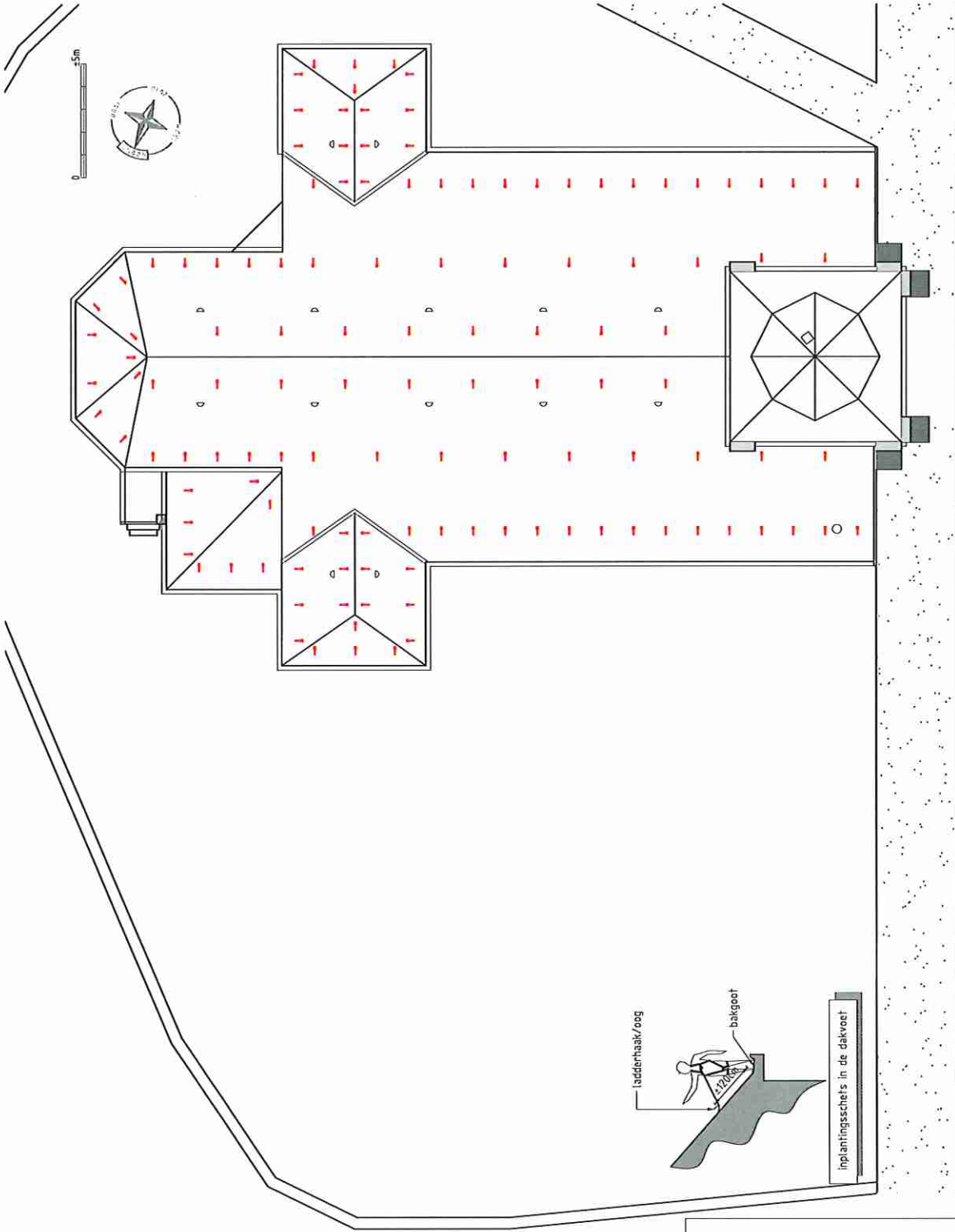
Nis met heiligenbeeld, zuidelijke gevel.

Nis met heiligenbeeld, noordelijke gevel.

BIJLAGEN

- 1.0 Onderhoud van daken in natuurleien (2020 - OF 1.1).pdf
- 2.0 dakwaterafvoer reinigen (2019 - OF 2.1).pdf
- 3.0 Houten buitenschrijnwerk schilderen (2016 - OF 5.3).pdf
- 4.0 Onderhoud aan houten buitenschrijnwerk (2016 - OF 5.1).pdf
- 5.0 Ijzeren buitenelementen onderhouden (2020 - OF 0.5).pdf
- 6.0 Veiligheid en toegankelijkheid van zolders, kapruimtes en goten (2014).pdf

SITUATIESCHETS

Sint-Ursmaruskerk
 Brakel (Zegelsem)
 Sint-Ursmarusstraat 31
 41923

